

Osvrti, prikazi, recenzije

Danica Barišić, Mateja Ištok i Martina Supančić

Materinski jezik nas veže i spaja – međunarodni projekt Prve osnovne škole Bjelovar i Hrvatske nastave u inozemstvu

Sažetak

Projekt *Materinski jezik nas veže i spaja* pokrenut je u Prvoj osnovnoj školi Bjelovar. Ravnateljica škole Martina Supančić pozvala je na suradnju kolege iz Hrvatske nastave u inozemstvu, Koordinacija Stuttgart, te je projekt odobren i jednim dijelom financiran putem Natječaja za potporu međunarodnoj suradnji osnovnih i srednjih škola u školskoj godini 2022./2023. koji je objavilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U projektu je sudjelovalo šestero učenika osmog razreda I. osnovne škole Bjelovar te šestero učenika Hrvatske nastave u inozemstvu koji hrvatski jezik uče u svojim školama u Stuttgartu, Reutlingenu, Schorndorfu i Bietigheim-Bissingenu. Ciljevi projekta bili su: osvijestiti važnost očuvanja materinskog jezika učenika u Hrvatskoj i inozemstvu te razvijanje nacionalnog i kulturnog identiteta. Osim s projektnim partnerima, ostvarena je vrlo kvalitetna suradnja s roditeljima učenika, Hrvatskim prosvjetnim društvom u Stuttgartu te bjelovarskim Alfa radijem.

Ključne riječi: materinski jezik, međunarodna suradnja, nacionalni identitet, suradnja roditelja i škole

O projektu / Uvod

Glavni ciljevi projekta bili su osvijestiti važnost očuvanja materinskog jezika iz perspektive učenika u Hrvatskoj i inozemstvu, suradnja s učenicima pripadnicima hrvatske manjine u inozemstvu te razvijanje nacionalnog i kulturnog identiteta. Svrha projekta bila je jačanje prekogranične suradnje škola, razvijanje inovativnih pristupa poučavanju i obrazovanju o europskim vrijednostima te suradnja s učenicima pripadnicima hrvatske manjine u inozemstvu. Cijeli projekt osmišljen je tako da su svi učenici u središtu projekta, a učitelji su koordinatori. Projektom su učenici predstavljali sebe, svoju državu i grad iz kojeg dolaze, iskusili istraživački rad te bili nosioci projektnih aktivnosti kojima su proširili svoja znanja o materinskom jeziku, kulturi i običajima Republike Hrvatske i SR Njemačke. Također, unaprijedili su svoje jezične vještine (ponajprije učenici iz Njemačke koji su imali priliku češće koristiti hrvatski jezik u stvarnim situacijama) te digitalne kompetencije koristeći različite digitalne alate u projektnim aktivnostima. Neformalnim oblicima učenja učenici su ostvarili ishode različitih predmeta i međupredmetnih tema. Projektne aktivnosti bile su osmišljene tako da u njima sudjeluju svi učenici, a aktivnosti su bile interdisciplinarne (Hrvatski jezik, Glazbena kultura, Geografija, Povijest, Informatika) te povezane s važnim datumima (Međunarodni dan materinskog jezika, Dan državnosti). Aktivnosti su razvile kritičko mišljenje učenika rješavanjem istraživačkih zadataka, kreativnost prilikom izrade digitalnih igara te su, projektnim zadacima, neformalnim oblicima

učenja i druženja, poticale senzibilitet prema očuvanju materinskog jezika.

Projekt je zajednički osmišljen od strane učiteljice glazbene kulture Danice Barišić, učiteljice hrvatskoga jezika Mateje Ištok te ravnateljice I. osnovne škole Bjelovar Martine Supančić, koja je ostvarila suradnju s partnerskom ustanovom, Centrom Hrvatske nastave Koordinacija Stuttgart i učiteljem Marijem Šarićem. Zahvaljujući učitelju Šariću, sve su aktivnosti uspješno provedene u Njemačkoj.

Projektne aktivnosti

Projektne aktivnosti započele su upoznavanjem učiteljica, voditeljica projekta iz I. osnovne škole Bjelovar, s kolegama Hrvatske nastave u inozemstvu, Koordinacija Stuttgart, a posebno s učiteljem Marijem Šarićem, koordinatorom projekta u Stuttgartu, te gospođom Mirijanom Musa, članicom Hrvatskog prosvjetnog društva. Početna aktivnost bila je otvaranje komunikacijske platforme te je pokrenuta mrežna stranica projekta gdje su sve aktivnosti bile kontinuirano objavljivane. Osim toga, zadatak je bio isplanirati i prvi videosusret s ciljem upoznavanja učenika. Budući da su učenici Hrvatske nastave u inozemstvu polaznici različitih škola, izazov je bio spojiti sve učenike u jedan poziv. U prvom videosusretu učenici su se predstavili jedni drugima te rekli nekoliko riječi o sebi, gdje žive, koliko imaju godina, koji im je najdraži predmet u školi te čime se bave u slobodno vrijeme. Detaljnije su predstavili svoju školu i svoj grad različitim uradcima napravljenim pomoću digitalnih alata. Zatim je uslijedio prvi suradnički istraživački zadatak u kojem su učenici

istraživali gdje se sve govori hrvatskim jezikom i gdje postoje hrvatske zajednice u svijetu. Tijekom zimskog razdoblja učenici su razmjenjivali božićne i novogodišnje čestitke te predstavljali božićne običaje i tradicijske božićne pjesme države iz koje dolaze. Međunarodni dan materinskog jezika obilježen je izradom različitih digitalnih igara za poticanje učenja hrvatskog jezika. Potom su uslijedile videokonferencije s ciljem planiranja susreta uživo. Učenici su se već upoznali putem društvenih mreža i dogovorili parove gost-domaćin, a učitelji su napravili plan susreta s projektnim i zabavnim aktivnostima te posjetom kulturnim znamenitostima i vremenom za stručno usavršavanje učiteljica. Tijekom uzvratnog susreta u Bjelovaru i boravka učenika iz Stuttgarta u I. osnovnoj školi zajednički je obilježen Dan državnosti. Učenici su pjesmom i prigodnim kvizom provjerili koliko znaju o tom važnom državnom prazniku. Veliki doprinos ovome projektu i vrlo uspješnoj realizaciji susreta uživo, kako u Stuttgartu, tako i u Bjelovaru, dali su roditelji te je ovaj projekt izvrstan primjer dobre prakse i suradnje roditelja i škole.

Susreti uživo

U okviru projekta zamišljena su i realizirana dva susreta uživo: posjet Stuttgartu i Bjelovaru. Susreti su pomno planirani te su u njih bili uključeni i roditelji učenika koji su svojim angažmanom olakšali organizaciju putovanja te pridonijeli uspješnoj realizaciji projekta. Posjet bjelovarskih učenika Stuttgartu bio je u veljači 2023. godine i trajao je pet dana. Šestero učenika I. osnovne škole Bjelovar putovalo je u pratnji razrednice i učiteljice hrvatskog jezika Mateje Ištok, učiteljice glazbene kulture Danice Barišić i ravnateljice Martine Supančić. Putovanje vlakom počelo je 9. veljače 2023. godine u večernjim satima. Uz puno razgovora, smijeha, ali i nešto spavanja, sretno smo stigli na određište. Naši domaćini, učitelj Mario Šarić i gospođa Musa, srdačno su nas dočekali te smo s gđom Musom otišli na pravi „švapski“ doručak koji je uključivao najpoznatije prehrambene njemačke proizvode. Uslijedio je obilazak gradskih znamenitosti te odlazak u Centar hrvatske nastave u Stuttgartu gdje smo se družili s učenicima do-

mačinima i njihovim roditeljima. Poslijepodne je bilo vrijeme za slobodne aktivnosti. Učiteljice su bile pozvane na izložbu u Generalni konzulat Republike Hrvatske u Stuttgartu. Izložba *Riznica Jadrana* prikazala je likovne radove učenika koji pohađaju nastavu Hrvatskoga jezika. Posjet konzulatu uključivao je susret s hrvatskom konzulicom, gospođom Biserkom Lukan, razgovor s pripadnicima hrvatske manjine u Stuttgartu te razgledavanje izloženih radova. Subotnje dopodne proveli smo u veličanstvenom Mercedesovu muzeju.

Učenici su u pratnji roditelja domaćina te hrvatskih i njemačkih učitelja razgledavali sve vrste vozila i prijevoza prateći povijesni razvoj poznate automobilske marke. Slijedio je zajednički ručak u Centru koji su pripremili učitelji domaćini. Uz smijeh, društvene igre, gitaru i pjesmu druženje je trajalo do kasnih poslijepodnevni sati. Nedjelja je bila rezervirana za odmor te zajedničke aktivnosti u obiteljima domaćina. Učenici su išli u muzeje, crkve, restorane te se zabavljali uz društvene igre i filmove.

Učiteljice su vrijeme posvetile obilasku povijesne četvrti Bad Cannstatt te šetnji uz rijeku Neckar. U ponedjeljak 13. veljače 2023. učenici su sudjelovali na njemačkoj nastavi. Imali su priliku usporediti njemački i hrvatski sustav školovanja uživo. Ostali su iznenađeni vremenom koje učenici provode u školi te obavezama koje imaju. Zaključili su kako su hrvatski učenici pristojniji na nastavi te da im je ipak ljepše na nastavi u I. osnovnoj školi. Poslijepodne su se učenici pakirali, kupovali suvenire za povratak kući te se družili sa svojim novostečenim prijateljima i

obiteljima. Učiteljice su prije-podne iskoristile za obilazak muzeja te stručno usavršavanje. Tijekom poslijepodnevna sudjelovale su na nastavi učitelja M. Šarića u obližnjem gradiću Winnendenu. Upoznale su se s učenicima koji pohađaju izbornu nastavu Hrvatskoga jezika te su dva školska sata promatrale njihov rad i komunikaciju. Dan povratka kući bio je utorak. Cjelodnevno putovanje prema Bjelovaru bilo je ispunjeno razgo-

vorom, gledanjem fotografija te iščekivanjem dolaska kućama kako bismo sve viđeno i naučeno podijelili sa svojim bližnjima.

Projekt je kulminirao uzvratnim posjetom učenika iz Stuttgarta Bjelovaru i I. osnovnoj školi. Šestero je učenika sa svojim učiteljem Marijem Šarićem te gospođom Mirijanom Musa od 27. do 31. svibnja 2023. godine boravilo u Bjelovaru. Učenici su, također putujući vlakom, u Zagreb stigli 27. svibnja. Dočekale su ih učiteljice Danica Barišić i Mateja Ištok. Uslijedila

je edukativna šetnja Zagrebom i njegovim najpoznatijim lokacijama: Tomislavovim trgom, Zrinjcem, Trgom bana Josipa Jelačića, vožnja uspinjačom do Gornjeg grada, kula Lotrščak, Markov trg, Tkalčićeva ulica, katedrala, Kamenita vrata, Manduševac. Tijekom obilaska gosti su čuli zanimljive zagrebačke legende, povijesne podatke, ali i napravili nezaboravne fotografije za uspomenu. Na putovanju prema Bjelovaru učenici su malo odmorili, a pred školom su ih dočekali njihovi domaćini – roditelji i učenici kod kojih su bili smješteni. Sreći, osmijesima i veselju zbog ponovnog susreta nije bilo kraja. Nedjelja je bila rezervirana za obiteljske izlete i odmor. U ponedjeljak 29. svibnja učenici su pohađali nastavu u I. osnovnoj školi. Bili su dijelom 8. c razreda te su imali priliku sudjelovati na satima Povijesti, Glazbene kulture, Matematike i Biologije. Na satu Glazbene kulture ponovili su znanje o Danu državnosti. Osim zabavnog

kvizu, bilo je i pjesme. Učenici su snimili video pjevajući pjesmu Marijana Bana „Mojoj lijepoj zemlji Hrvatskoj“. Uslijedila je šetnja gradom te posjet bjelovarskom Alfa radiju na kojem su učenici imali priliku upoznati se s voditeljima i novinarima te naučiti kako se snima i montira radioemisija. Okušali su se i u ulozi spikera snimajući i montirajući svoj glas. Osim toga, na radiju su snimili i video kao završnu projektnu aktivnost. Utorak je bio rezerviran za cjelodnevno zajedničko druženje učenika, roditelja i učitelja na imanju obitelji Rajič u Žabjaku. Učenici su, boraveći na svježem zraku, igrali košarku, nogomet i badminton, a roditelji i učitelji razmijenili su dojmove o projektu. U srijedu 31. svibnja učenici su krenuli prema Zagrebu odakle su vlakom krenuli za Stuttgart.

„Sve što je lijepo, kratko traje!“ bila bi izreka koja ponajbolje opisuje susrete uživo u sklopu ovoga projekta. Puni dojmova, lijepih uspome-

na i novih iskustava uspješno smo realizirali sve projektne aktivnosti. Novostečena prijateljstva dobit će svoj nastavak u nekim od već dogovorenih privatnih susreta, a sklopljena prijateljstva ostaju zauvijek.

Zaključak i dojmovi učenika o projektu

I. osnovna škola Bjelovar do sada je provela šest međunarodnih Erasmus+ projekata unutar kojih su uspješno realizirane mnoge mobilnosti učenika, no projekt Materinski jezik nas veže i spaja specifičan je upravo zbog suradnje sa zajednicom Hrvata u inozemstvu što je za našu školu bilo novo, dragocjeno iskustvo.

Iako je budžet projekta bio znatno manji od uobičajenih Erasmus+ projekata, suradnja je uspješno provedena zahvaljujući velikom angažmanu učitelja, koordinatora te posebno roditelja s obiju strana. Zbog nepostojanja jezične barijere te poveznice u kulturi i običajima, prijateljstva sklopljena između učenika, ali i njihovih obitelji, u ovom projektu vrlo su čvrsta i intenzivna što ovaj projekt čini jednim od najljepših i najuspješnijih koji su do sada provedeni u I. osnovnoj školi Bjelovar. Tome u prilog govore i dojmovi učenika o provedenom projektu:

“Mislim da bi trebalo biti što više ovakvih projekata i drago mi je da sam baš ja imao priliku sudjelovati u ovome.” (K. R.)

“Projekt u kojem smo nas šestero posjetili Stuttgart bio je jedan od najboljih projekata u kojem sam sudjelovala.” (L. B.)

“Putovanje u Stuttgart bilo mi je nezaboravno. Obitelj kod koje sam boravio je iz Velike Gorice i jako mi se sviđela. Nisam uopće osjećao da sam u stranoj zemlji jer smo sasvim normalno govorili hrvatskim jezikom. Zbilja je bilo kako i sam projekt kaže: materinski (hrvatski) jezik nas je i spojio i povezao.” (J. Š.)

“Moje putovanje u Stuttgart bilo je nezaboravno: od putovanja vlakom koje je trajalo dvanaest sati pa do upoznavanja novog društva i stvaranja uspomena za cijeli život. Sudjelovanje u ovom projektu omogućilo mi je da prvi put otputujem u stranu državu i jako mi se sviđelo.” (M. K.)

“Sve mi se jako sviđelo i ništa ne bih mijenjao, a najmanje obitelj jer su zbilja bili izvrsni zamjenski roditelji.” (M. K.)

“Sviđa mi se sudjelovanje u projektima koji uključuju razmjenu učenika. Upoznala sam puno novih ljudi, posjetila nova mjesta i stvorila nove uspomene.” (I. L.)

Završni video projekta možete pogledati na poveznici: <https://youtu.be/WoXNuTS-Uc0?si=OTR-hgYf1pacxcEK>